

KÄNN DITT SOCIALSKYDD!

Jordbruk med binäring

FöPL, pensionsförsäkring för företagare

LFöPL, pensionsförsäkring för lantbruksföretagare

ArPL, pensionsförsäkring för arbetstagare

OFLA, lagstadgad olycksfallsförsäkring för lantbrukare

LPA, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt

FPA, Folkpensionsanstalten

Du kan årligen spara till och med 1000 euro!

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 Inledning	4
2 Att starta en binäring - vilka pensionsförsäkringar behöver jag?	4
2.1 Vilka personer behöver då en FöPL-försäkring?	5
2.1.1 Ledande ställning	6
2.1.2 Familjemedlem	7
2.2 Arbetsinkomsten.....	7
2.3 Avgifter för försäkringspremier	7
3 Hur bildas arbetspension?	8
3.1 Arbetspension	8
3.1.1 Hur tjänar jag in min arbetspension?	9
3.2 Pensionstillväxten för sociala förmåner	9
3.3 Livslängdskoefficienten tillämpas från och med år 2010	9
3.4 Ansökan om pension	10
3.5 Arbete vid sidan av pension	10
4 Vad händer vid en olycka och yrkessjukdom?	11
4.1 Olycksfallsförsäkring för lantbrukare	11
4.2 Lantbruk med binäring	11
4.3 Frivillig olycksfallsförsäkring för företagare	12
5 Dagpenning	13
5.1 Sjukdagpenning vid sjukdom	13
5.1.1 Sjukdagpenning för lantbruksföretagaren.....	14
5.1.2 Sjukdagpenning för företagaren.....	14
5.1.3 Sjukdagpenning från FPA.....	14
5.2 Lantbrukstagarens olycksfall och yrkessjukdom.....	15
5.2.1 Dagpenning vid olycksfall eller yrkessjukdom	15
5.2.2 Fortsatt sjukskrivning	16
5.2.3 Annat företagrarbete	16
5.2.4 Olycksfall i arbete som anställd	18
5.2.5 Vikariehjälp	18
5.2.6 Beskattning av ersättningar	18
5.3 Olycksfallsförsäkring för företagare.....	18
5.3.1 Dagpenning	18
5.3.2 Övriga ersättningar	18
5.3.3 Beskattningen	18
5.4 Moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning.....	18
5.4.1 Om inkomsterna har stigit med minst 20 %	20
6 Arbetslöshetsskydd för företagare och lantbrukare	20
6.1 Vem är företagare?	20
6.2 När är en företagare arbetslös?.....	21
6.3 Periodisering av företagets försäljningsvinst.....	21

6.4 När är en lantbruksföretagare arbetslös?	21
6.5 Vad skall man göra vid arbetslöshet?.....	21
6.6 När får man inkomstrelaterad dagpenning?	22
6.7 Arbetslöshetspension	23
7 Företagshälsovård	24
7.1 För företagare och lantbruksföretagare	24
7.1.1 Kostnader.....	25
7.2 Att söka ersättning	25
7.3 För lantbruksföretagare	25
7.4 För arbetsgivaren.....	26
8 Viktiga länkar	27

Foto: istockphoto.com

Inledning

När en lantbruksföretagare startar upp en annan företagsverksamhet vid sidan av sitt lantbruk, finns det olika valmöjligheter hur företagaren kan ordna sitt socialskydd.

Ifall skattemyndigheten godkänner din binäring som en biinkomst till lantbruket, klarar du dig med en bokföring samt en pensionsförsäkring för lantbruksföretagare, en LFöPL-försäkring. Om däremot binäringen är en bransch som inte godkänns som binäring under lantbruket, behöver du registrera din binäring skilt från lantbruket. I så fall behöver du skild bokföring och en pensionsförsäkring för företagare, en FöPL-försäkring. Du kan registrera binäringen som näringsidkare, öppet bolag, kommanditbolag eller aktiebolag.

Inför uppstarten av en annan företagsverksamhet vid sidan av lantbruket är det viktigt att noga planera valet av företagsform, pensionsförsäkring och hur annat socialskydd ordnas innan man kör igång.

Det finns behov att ge information om vilka de olika valmöjligheterna är till lantbruksföretagare som planerar starta en binäring. Lantbruksföretagare kan eller måste kombinera två olika system. Om man har en binäring som beskattas enligt näringskattelagen behöver man en pensionsförsäkring för företagare, FöPL för binäringen samtidigt som man behöver en pensionsförsäkring för lantbrukare, LFöPL för sin huvudsyssla lantbruket.

Målsättningen med denna broschyr är att informera lantbruksföretagare med en annan företagsverksamhet om deras valmöjligheter gällande bl.a. pensionsförsäkringar för lantbrukare och företagare, olycksfallsförsäkring för lantbrukare (OFLA) och olycksfallsförsäkringar för företagare.

Broschyren ger även information om hur arbetspensionen bildas, vilka dagpenningar man har rätt till samt fakta om arbetslöshetsskyddet och arbetshälsovården. Broschyren behandlar endast socialskyddet och i denna broschyr utgår vi från att vi har ett lantbruk som huvudsyssla.

För de som är enbart lantbruksföretagare eller företagare finns material från tidigare att tillgå som behandlar deras socialskydd.

Broschyren "Känn ditt socialskydd" finns elektroniskt på Lantbrukssällskapets hemsida, www.osl.fi.

Att starta en binäring – vilka pensionsförsäkringar behöver jag?

Om du planerar starta ett företag, bör du först fundera över de olika alternativa pensionsförsäkringarna, speciellt om du har ett lantbruk som huvudsyssla. Om den nystartade binäringen beskattas inom gårdsbruksbeskattningen räknas binäringen som bisyssla till jordbruket och då behövs endast en LFöPL-försäkring.

Vi planerar t.ex. ett snickeri som komplement till lantbruket. Snickeriet bildas som ett öppet bolag. Bägge makar äger bolaget. Snickeriet beskattas inom näringsbeskattningen, därför behöver vi en FöPL-försäkring för binäringen.

LFöPL-försäkringen är obligatorisk om man har ett lantbruk och uppfyller kraven. Kraven är minst fem LFöPL-hektar odlad jordbruksmark och skog. LFöPL-försäkringen täcker dock endast lantbruksverksamheten.

Innan man börjar med en bisyssla är det skäl att kontrollera med skattemyndigheten om den kan godkännas som binäring under lantbruket. Om så är fallet räcker LFöPL-försäkringen. För att binäringen skall godkännas under lantbruket måste den vara lantbruksrelaterad. Maskiner eller utrymmen, som hör till lantbruket, skall användas i verksamheten. Storleken på binäringen avgör också om den kan godkännas som binäring under lantbruket.

Om man har en binäring i form av ett snickeri och den inte godkänns under gårdsbruksbeskattningen, behöver man teckna en FöPL-försäkring som täcker snickeriverksamheten. Om man t.ex. arbetar som företagare och också är anställd betalar man FöPL-försäkringen, men en ArPL-försäkringsavgift betalas också för lönen.

En godkänd binäring under lantbruket bör alltid vara nämnd i LFöPL-försäkringsbrevet. Ifall det händer en olycka inom den kompletterande verksamheten är det mycket enklare med ersättningar om verksamheten finns nämnd i försäkringen.

En olycksfallsförsäkring för arbetstiden ingår automatiskt i LFöPL-försäkringen. Däremot ingår ingen olycksfallsförsäkring i FöPL-försäkringen, utan den skall tecknas skilt för företagsverksamheten.

2.1 Vilka personer behöver då en FöPL-försäkring?

Företagaren ska teckna en FöPL-försäkring om han eller hon

- är 18–67 år gammal
- arbetar i företaget
- har bedrivit företagsverksamheten i minst fyra månader utan avbrott efter fyllda 18 år
- har en arbetsinkomst som uppgår till minst 7.105,84 € (år 2012)
- inte omfattas av någon annan arbetspensionslag på grund av arbete i fråga

Bolagsformen som man väljer för sin binäring påverkar hur och vem som behöver försäkras.

	Enskild näringsidkare	Öppet bolag	Kommanditbolag	Aktiebolag
Pensionsförsäkring för företagare (FöPL)	Affärs- eller yrkesidkare och familjemedlem som arbetar i företaget men som inte får lön.	Bolagsmän i öppet bolag, vilka arbetar i företaget.	Ansvariga bolagsmän i kommanditbolag, vilka arbetar i företaget.	Person i ledande ställning i ett aktiebolag och som arbetar där och ensam äger över 30 % av aktierna eller ensam har över 30 % av antalet röster.
Pensionsförsäkring för arbetstagare (ArPL)	Företagarens barn som arbetar i företaget och får lön	En familjemedlem som arbetar i företaget med lön, men är inte bolagsman	Tyst bolagsman, om denne har avlönat arbete. En familjemedlem som arbetar i företaget med lön, men inte är bolagsman.	Delägare som ensam eller tillsammans med familjen äger högst hälften av aktierna. Avlönat arbete. Delägares familjemedlem (äger ej aktier i bolaget): avlönat arbete
Utanför pensions-skyddet		En familjemedlem som arbetar utan lön, inte bolagsman	Tyst bolagsman, om denne arbetar utan lön. Även den som bara tar ut kapitalinkomst. En familjemedlem som arbetar utan lön, inte bolagsman.	Delägare som ensam eller tillsammans med familjen äger högst hälften av aktierna, som arbetar utan lön eller bara tar ut kapitalinkomst. Delägares familjemedlem (äger ej aktier i bolaget): oavlönat arbete

FöPL-försäkringen skall tecknas vid ett pensionsförsäkringsbolag. Det bör ske inom ett halvt år efter att företagsverksamheten har inletts. Det räcker med **en** FöPL-försäkring även om företagaren skulle bedriva företagsverksamhet i flera företag.

I vårt exempelsnickeri, som är öppet bolag, skall båda ägarna ha en FöPL-försäkring. Om en familjemedlem arbetar i bolaget men inte är bolagsman skall den personen försäkras enligt ArPL för avlönat arbete. Den som arbetar utan lön står utanför pensions-skyddet.

2.1.1 Ledande ställning

I ledande ställning är verkställande direktör, styrelsemedlem och andra personer i motsvarande ställning. Även en suppleant i styrelsen ska försäkras enligt FöPL, om han har firmateckningsrätt i bolaget eller om det kan påvisas att han under en lång tid, t.ex. ett år, ersätter en ordinarie styrelsemedlem.

2.1.2 Familjemedlem

Med familjemedlemmar avses make/maka och sambo till en person som arbetar i företaget. Familjemedlemmar är också företagarens barn och föräldrar och deras äkta hälfter om de bor tillsammans med företagaren i samma hushåll. Syskon betraktas inte som familjemedlemmar inom FöPL fastän de skulle bo i samma hushåll.

2.2 Arbetsinkomsten

Arbetsinkomsten skall för både en lantbrukare och en företagare motsvara ens egen arbetsinsats. Den skall motsvara den lön som skulle betalas om en utomstående person skulle avlönas för att utföra samma arbete.

Det är viktigt att hålla arbetsinkomsten i pensionsförsäkringen på rätt nivå då den är grund för pensionsintjänningen och alla sociala förmåner, bl.a. sjukdagpenningen. Ändringar i gällande försäkringar gäller från ansökningsdagen och aldrig retroaktivt (LFöPL och FöPL).

2.3 Avgifter för försäkringspremier

Det är först när man har en arbetsinkomst på över 39.118,22 euro i LFöPL-försäkringen som den överstigande delen kommer upp till samma premieprocent som FöPL-försäkringen. Det framgår ur vidstående tabell.

Det visar att LFöPL-försäkringen är förmånlig jämfört med FöPL-försäkringen. Här finns pengar att spara om binäringen kan beskattas enligt gårdsbruksskattelagen, som binäring till jordbruket!

En jämförelse mellan premiekostnaderna för FöPL- och LFöPL-premien.

År 2012	FöPL-premien	LFöPL-premien Arbetsinkomsten < 24.893,37	24.893,37–39.118,22	< 39.118,22
Företagare under 53 år	22,50 %	11,025 %	stiger enl. glidande skala	22,50 %
Företagare över 53 år	23,85 %	11,6865 %	stiger enl. glidande skala	23,85 %
Nya företagare	25 % rabatt första fyra åren			

För årligen uppdaterade uppgifter se www.lpa.fi och www.yrityssuomi.fi.

FöPL-avgiften är flexibel. En företagare har möjligheten att betala en större eller mindre försäkringsavgift än vad den fastställda arbetsinkomsten förutsätter. Det gör det möjligt att under goda år förbättra sin framtida pension genom att betala en tillskottsavgift utan att höja arbetsinkomsten. Under kärvare tider kan företagaren betala en lägre avgift utan att den fastställda arbetsinkomsten sänks.

Eftersom den fastställda arbetsinkomsten hålls oförändrad, inverkar inte flexibiliteten på t.ex sjukdagpenningens nivå. Företagaren kan för ett år i taget komma överens med sitt pensionsförsäkringsbolag om att utnyttja flexibiliteten. Tillskottsavgiften kan vara 10–100 % av den normala avgiften och den sänkta avgiften 10–20 % lägre än den normala

avgiften. Avgiften kan dock inte sänkas till ett belopp som är under gränsen för FöPL-arbetsinkomsten. År 2012 är gränsen 7.105,84 euro. Tillskottsavgiften kan betalas varje år, men sänkt avgift kan användas max tre gånger under en 7-års period. Du beviljas inte en flexibel FöPL-avgift om du får rabatt på FöPL-försäkringen som ny företagare eller om du har obetalda försäkringsavgifter.

Det finns inte samma flexibilitet inom LFöPL-försäkring. Där kan man inte betala in tillskottsavgifter eller ha en sänkt avgift. Om så är fallet, skall den fastställda arbetsinkomsten ändras i försäkringen.

Obetalda FöPL/LFöPL-försäkringsavgifter minskar den totala arbetsinkomsten och inverkar därför på pensionens belopp, dvs. man får inte pension för den tid premien varit obetald.

Företagaren kan välja om han själv eller företaget betalar avgiften. FöPL/LFöPL-avgifterna är i sin helhet avdragsgilla i beskattningen.

För årligen uppdaterade uppgifter besök LPA:s eller Yritys-Suomi:s webbsidor, www.lpa.fi och www.yrityssuomi.fi.

3

Hur bildas arbetspension?

I Finland har vi två lagstadgade pensionssystem, vilka kompletterar varandra:

- **Arbetspension** (förvärvspension) - intjänas genom eget lönearbete och företagareverksamhet
- **Folkpension** - tryggar en minimiutkomst under pensionsåren.

Pensionsskyddet kan bestå av en eller flera förvärvspensioner. Om pensionen blir låg kompletterar folkpension den.

Privata pensionsförsäkringar är endast ett komplement till den lagstadgade pensionsförsäkringen!

3.1 Arbetspension

Man tjänar in arbetspension från början av den månad som följer efter att man fyllt 18 år. Före år 2005 var åldersgränsen för att tjäna in pension 23 år. Man kan tjäna in pension till utgången av den månad då man fyller 68 år.

Arbetspensionens belopp är beroende av tiden i arbete, lönen eller arbetsinkomsten och intjäningsprocenten. Pensionen beräknas utgående från alla förvärvsinkomster som omfattas av arbetspensionslagarna, dvs. löner och företagarens arbetsinkomster. Arbetspensionen räknas ut när pensionsansökan handläggs.

3.1.1 Hur tjänar jag in min arbetspension?

Sedan 1.1.2005 tjänar man in sin pension enligt en viss procent av LFöPL/FöPL-arbetsinkomsten och andra årsinkomster.

- mellan 18–52 år tjänar man in 1,5 % per år
- mellan 53–62 år tjänar man in 1,9 % per år
- mellan 63–68 år tjänar man in 4,5 % per år

Pensionen = Intjäningsprocent * arbetsinkomst * livslängdskoefficient

Obetalda FöPL/LFöPL-försäkringsavgifter minskar den totala arbetsinkomsten och påverkar därför pensionens belopp. Man får inte pension för den tid premien är obetald.

Den som har tjänat in arbetspension kan få folkpension endast om arbetspensionen är liten. Folkpensionens storlek påverkas endast av den arbetspension som har tjänats in före 63 års ålder. Civilståndet påverkar även folkpensionens storlek.

3.2 Pensionstillväxten för sociala förmåner

Pensionen tillväxer på basis av bl.a. sjukdagpenning, arbetslöshetsdagpenning, föräldrarförmåner och utbildningsdagpenning samt altemneringsersättning och rehabiliteringspenning. Det förutsätter att man före pensioneringen, under tiden i arbetslivet, har haft minst 16.223,61 euro (enligt 2012 års nivå) i arbetsinkomster.

För studier tillkommer pensionstillväxt för 3-5 år beroende på examen. Den pensionstillväxten baserar sig på en kalkylmässig månadslön på 675,98 euro (år 2012).

Arbetspensionen tillväxer inte enligt förmåner som utbetalas enligt minimibeloppet, med undantag av föräldraförmåner.

Pension som intjänas enligt sociala förmåner är 1,5 procent av den inkomst som ligger till grund för förmånen.

3.3 Livslängdskoefficienten tillämpas från och med år 2010

Livslängdskoefficienten är en koefficient som anpassar pensionernas storlek till förändringen i den förväntade livslängden. Syftet med koefficienten är att hålla pensionskostnaderna i styr trots ökad livslängd.

Livslängdskoefficienten gäller dem som är födda år 1950 eller senare och påverkade nya ålderspensioner för första gången år 2010. Om den genomsnittliga livslängden ökar, minskar livslängdskoefficienten den intjänade månadspensionen. Man kan kompensera minskningen av pensionen som koefficienten förorsakar genom att arbeta längre.

Efter år 2009 anpassas pensionsskyddet till förändringen i den förväntade livslängden så att när en ålderspension börjar, omräknas pensionen med en livslängdskoefficient som fastställts för det år då arbetstagaren fyller 62 år. Koefficienten bestäms utifrån förändringen av den genomsnittliga livslängden som beräknats enligt dödlighetsstatistiken under de fem föregående åren.

Livslängdskoefficienten för år 2012 är 0,98351. Koefficienten fastställs årligen av social- och hälsovårdsministeriet. För årligen uppdaterade uppgifter se www.arbetspension.fi.

3.4 Ansökan om pension

Man måste alltid ansöka om arbetspension. Ansökan om både arbets- och folkpension görs på samma blankett. Ansökan kan lämnas in till en pensionsanstalt i den privata eller offentliga sektorn, ett försäkringsbolag, Pensionsskyddscentralen, ett ombud för LPA eller FPA:s byråer. Alla dessa ger också anvisningar och råd om pensionsansökan. Ansökningsblanketter och anvisningar för ansökan finns också på webbadressen www.arbetspension.fi.

I regel får pensionsökande bara ett pensionsbeslut. Det ges av den pensionsanstalt som har försäkrat sökandens sista företagsverksamhet eller anställning. Det innebär att en sökande som har varit företagare och dessutom arbetat t.ex. både inom stat, kommun och hos en privat arbetsgivare, får ett pensionsbeslut som gäller alla pensioner han eller hon tjänat in under sin tid i arbetslivet. Samma pensionsanstalt betalar ut samtliga pensioner och svarar i första hand också på alla frågor angående beslutet.

Arbetspensionerna är skattepliktig inkomst. Folkpensionen är skattefri.

3.5 Arbete vid sidan av pension

Som ålderspensionär kan du arbeta utan begränsningar och tjäna in ny pension tills du fyller 68 år. När du arbetar jämsides med pensionen tjänar du in ny pension med 1,5 % per år, fastän pensionstillväxten i den åldern annars är 4,5 % per år för dem som inte har pension. Den som får ålderspension kan fortsätta med företagsverksamhet. FöPL-/LFöPL-försäkringen är frivillig för den som får ålderspension.

Den som får någon annan pension och överväger att börja förvärvsarbete gör klokt i att först kontakta sin pensionsanstalt!

Lantbrukare som generationsväxlat och får avträdelsetöd får endast i liten skala utöva företagsverksamhet eller lönearbete. Man får dock inte bedriva lantbruk eller utföra leveransarbeten inom skogsbruket. Inkomsterna ska underskrida förvärvsinkomstgränsen på 675,98 euro/månad (år 2012). Årligen uppdaterade uppgifter finns på webbsidan www.lpa.fi. När avträdelsetötagaren fyller 63 år ändras avträdelsetödets grundbelopp till en lika stor ålderspension. Betalningen av avträdelsetödets kompletteringsdel fortsätter tills stötagaren fyller 65 år. På grund av att kompletteringsdelen fortfarande betalas är också förvärvsinkomstgränsen i kraft till 65 års ålder.

Man kan kontrollera uppgifterna om sin pension på webbplatsen, www.arbetspension.fi.

Vad händer vid en olycka och yrkessjukdom?

En **olycka** är en plötslig, oväntad händelse som inträffar av yttre faktorer och orsakar skada. Olyckan händer utan uppsåtlig påverkan av företagaren.

En **yrkessjukdom** är en sjukdom som har orsakats i arbetet på grund av fysikaliska, kemiska eller biologiska faktorer.

4.1 Olycksfallsförsäkring för lantbrukare

En lantbrukare som har en obligatorisk LFöPL-försäkring har också en lagstadgad olycksfallsförsäkring för lantbrukare, OFLA. Den olycksfallsförsäkringen gäller enbart **för arbetstiden**. OFLA ersätter olycksfall samt yrkessjukdomar som beror på lantbruksarbete. OFLA ersätter inte t.ex. olycksfall som inträffar på grund av byggnads- och reparationsarbeten på bostaden på gården.

De lantbruksföretagare som inte är obligatoriskt försäkrade men regelbundet utför lantbruksföretagararbete kan teckna OFLA-försäkringen frivilligt. Om en lantbrukare även vill ha en försäkring som gäller fritiden kan man teckna den frivilliga OFLA-försäkringen för olycksfall på fritiden.

Ersättningar som betalas enligt lagstadgad OFLA-olycksfallsförsäkringen är sjukvårdskostnader, dagpenning, olycksfallspension, menersättningar, familjepension och begravningshjälp.

4.2 Lantbruk med binäring

Om man däremot är företagare och har en FöPL-försäkring, ingår ingen olycksfallsförsäkring i den. Företagaren är skyldig att teckna olycksfallsförsäkring för sina anställda, men den egna försäkringen är frivillig. Om man som i vårt tidigare exempel är en lantbrukare med en bisyssla, dvs. vi har både en LFöPL-försäkring för vårt lantbruk och en FöPL-försäkring för vårt snickeri, måste vi teckna en olycksfallsförsäkring för vårt snickeri. Det är viktigt att i det här fallet teckna en **frivillig försäkring enligt 57 § i lagen om olycksfallsförsäkring**.

När dagpenningen räknas ut i den obligatoriska OFLA-försäkringen beaktas utöver LFöPL-arbetsinkomsten även löneinkomster. Inkomsterna av annan företagsverksamhet (FöPL) beaktas bara om den skadade för denna verksamhet har en frivillig försäkring enligt 57 § i lagen om olycksfallsförsäkring. Det är därför viktigt att poängterar det här när man skaffar en olycksfallsförsäkring för företagsverksamheten.

Största nyttan av en frivillig försäkring enligt 57§ i lagen om olycksfallsförsäkring har man om olyckan sker inom lantbruksverksamheten. Det ger en högre olycksfallsdagpenning i så fall.

Om binäringen godkänns under lantbruket, bör den alltid vara nämnd i LFöPL-försäkringsbrevet. Det är mycket enklare med ersättningar om verksamheten finns nämnd i försäkringen vid olycksfall inom det kompletterande arbetet.

4.3 Frivillig olycksfallsförsäkring för företagare

Försäkringen ersätter olycksfall och yrkessjukdomar. Det är frivilligt för företagaren att teckna en olycksfallsförsäkring. Om företagaren råkar ut för ett olycksfall eller insjuknar i en yrkessjukdom och inte har en frivillig olycksfallsförsäkring, får företagaren bara ersättningar enligt den allmänna sjukförsäkringen.

Försäkringen gäller **både under arbetstiden och på fritiden i Finland och utomlands**. För utlandsresor rekommenderas dock en reseförsäkring som tilläggsskydd.

Olycksfallsförsäkring för företagare kan tecknas av

- självständiga företagare eller yrkesutövare.
- familjemedlem som arbetar för företagaren och som varaktigt bor i samma hushåll.
- bolagsmän i öppna bolag och ansvarig bolagsmän i kommanditbolag som ensamma eller tillsammans med familjemedlemmar, vilka bor i samma hushåll med bolagsmannen, har över hälften av bestämmanderätten i bolaget eller bolagsandelarna.
- delägare i ledande ställning i aktiebolag som ensam eller tillsammans med familjemedlemmar, som bor i samma hushåll, äger över 50 procent av bolagets aktiekapital.

I lagen om olycksfallsförsäkring avses med familjemedlem:

- make eller maka och personer i registrerat parförhållande
- egna samt makens/makans barn och barnbarn, adoptivbarn, föräldrar, mor- och farföräldrar, adoptivföräldrar och adoptivförälder med make eller maka
- om dessa ovanstående stadigvarande bor tillsammans med företagaren, bolagsmannen eller delägaren i samma hushåll.

Sambo och syskon räknas inte som familjemedlemmar i olycksfallsförsäkringen.

Företagarens arbetsinkomst i olycksfallsförsäkringen fastställs i huvudregel så att den motsvarar arbetsinkomsten i FöPL-försäkringen. Arbetsinkomsten i olycksfallsförsäkringen skall motsvara företagarens arbetsinsats, dvs. den skall motsvara den lön som skulle betalas om en utomstående person skulle avlönas för att utföra samma arbete. Den fastställs alltid så att den minst motsvarar minimiårsarbetsförtjänsten enligt lagen om olycksfallsförsäkring, 11.890 euro för år 2012. Se försäkringsbolagens nätsidor för årligen uppdaterade uppgifter.

Olycksfallsförsäkringen för företagare ersätter kostnader, inkomstbortfall, bestående men som uppkommit i arbetet, under fritiden eller till följd av en yrkessjukdom samt olycksfall under arbetsresor. Ersättningar som betalas med stöd av olycksfallsförsäkringen omfattar sjukvårdskostnader, dagpenning, olycksfallspension, menersättningar, rehabiliteringskostnader och familjepension och begravningshjälp.

Utöver ersättningar för inkomstförlust från olycksfallsförsäkring för företagare har företagaren också rätt till de ersättningar som FPA betalar.

Försäkringspremierna bestäms av årsinkomsten och riskklassificeringen av det försäkrade arbetet. Om man jobbar inom en högrisk bransch, dvs. en bransch med många arbetsolycksfall och -sjukdomar, desto dyrare blir försäkringspremien.

Exempel på ersättningar och kostnader enligt olycksfallsförsäkringen för olika branscher

Fastställd arbetsinkomst/år	11890,00	18700,00	30000,00
Full dagpenning/dag	33,03	51,94	83,33
Full pension under 65 år/mån	842,20	1324,58	2125,00
Full pension över 65 år/mån	693,58	1090,83	1750,00
Kostnad/mån beroende på bransch			
Byggnads- och renoveringsarbeten	52,30	82,20	131,80
Verkstadsarbete	31,90	50,30	80,90
Administrativt kontorsarbete	5,80	5,80	6,80

Källa: www.yrittajat.fi

Över 90 % av fallen av kortvarig frånvaro beror inte på olycksfall utan på sjukdomar!

5

Dagpenning

5.1 Sjukdagpenning vid sjukdom

En LFöPL- och FöPL-försäkrad företagare som blir sjuk kan få dagpenning från sina försäkringar. Dagpenningen betalas från den femte sjukdagen. Självrisktiden är dagen för läkarbesöket plus tre dagar. De som har både LFöPL- och FöPL-försäkringen kan få dagpenning från båda försäkringarna. Dagpenningen betalas för alla veckodagar, även för söndagar och helgdagar gällande LFöPL. Dagpenningen betalas endast för vardagar för FöPL.

Om sjukskrivningen fortsätter efter självrisktiden i sjukförsäkringen (dagen för läkarbesöket plus nio vardagar), upphör sjukdagpenningen från LFöPL- och FöPL-försäkringen och i stället börjar Folkpensionsanstalten (FPA) betala dagpenning från sjukförsäkringen. Dagpenningen från sjukförsäkringen betalas bara för vardagar. Om sjukskrivningen överstiger självrisktiden, söks sjukdagpenningen alltid från FPA. På ansökningsblanketten skall man märka i om man har LFöPL och/eller FöPL-försäkring.

Jordbrukaren insjuknar idag i lunginflammation	sjukledig	sjukledig	sjukledig	sjukledig	sjukledig	sjukledig
ons 18.04.2012	tor 19.04.2012	fre 20.04.2012	lör 21.04.2012	sön 22.04.2012	mån 23.04.2012	tis 24.04.2012
Självriskdag	Självriskdag 1	Självriskdag 2	Självriskdag 3		Självriskdag 4	Självriskdag 5
- FPA - LPA och FöPL	- FPA - LPA och FöPL	- FPA - LPA och FöPL	- FPA - LPA och FöPL		- FPA	- FPA
(dagen för läkarbesöket)				Dagpenning från LPA	Dagpenning från LPA Dagpenning från FöPL	Dagpenning från LPA Dagpenning från FöPL

5.1.1 Sjukdagpenning för lantbruksföretagaren

LPA-sjukdagpenningen är 1/514 av LFöPL-arbetsinkomsten. LPA-sjukdagpenning får man från femte sjukdagen efter självrisktiden innan FPA träder in. Om dagpenningen för någon sjukperiod skulle understiga 10,09 euro utbetalas ingen dagpenningen.

Exempel: Om en lantbrukare har 30.000 euro som LFöPL-arbetsinkomst är dagpenningen 58,36 euro/dag. Om arbetsinkomsten är 20.000 euro blir dagpenningen 38,91 euro/dag.

5.1.2 Sjukdagpenning för företagaren

Tabellen nedan visar exempel på hur stor dagpenning per dag och bruttoinkomst per månad man kan få med olika nivåer på arbetsinkomsten i FöPL-försäkringen. Tabellen visar också de lagstadgade avgifterna (0,97%) som företagaren betalar baserat på arbetsinkomsten. Avgiften innehåller företagarens socialskyddsavgift som betalas till skattemyndigheten.

Exempel på företagarens dagpenning med olika FöPL-arbetsinkomster och dess lagstadgade avgifter:

Årsinkomst €	Dagpenning före förskottsinnehållning	Bruttomånadsinkomst €	Dagpenningsavgift från arbetsinkomst € 0,97 % per år
9 842	22,96	574,00	95,47
19 500	45,50	1 137,50	189,15
30 000	70,00	1 750,00	291,00
50 000	101,16	2 529,00	485,00

För årligen uppdaterade uppgifter se www.fpa.fi och www.yrittajat.fi

5.1.3 Sjukdagpenning från FPA

FPA använder LFöPL- och FöPL-arbetsinkomsten som grund för deras dagpenning. År 2012 bestäms dagpenningen i allmänhet enligt den indexjusterade LFöPL- och FöPL-arbetsinkomsten för 2010. När dagpenningen från sjukförsäkringen räknas ut för lantbruks-

sjukledig	sjukledig	sjukledig	sjukledig	sjukledig	sjukledig	sjukledig
ons 25.04.2013	tor 26.04.2012	fre 27.04.2012	lö 28.04.2012	sö 29.04.2012	mån 30.04.2012	
Självriskdag 6 - FPA	Självriskdag 7 - FPA	Självriskdag 8 - FPA	Självriskdag 9 - FPA		Dag 10	
Dagpenning från LPA Dagpenning från FöPL	Dagpenning från LPA Dagpenning från FöPL	Dagpenning från LPA Dagpenning från FöPL	Dagpenning från LPA Dagpenning från FöPL	Dagpenning från LPA	Dagpenning från FPA och sjukförsäkringen börjar Dagpenning från LPA och FöPL upphör	

företagaren läggs ev. annan löneinkomst eller FöPL-inkomst till LFöPL-arbetsinkomsten.

FPA kan på begäran beräkna sjukdagpenningen utgående från inkomsten under de senaste sex månaderna om inkomsterna under de senaste sex månaderna strax före arbetsoförmågan fortlöpande har varit minst 20 procent större än arbetsinkomsten i den senast fastställda beskattningen.

Förvärvsinkomsten från företagarkerksamheten räknas som din inkomst (lön och förvärvsinkomst från företagarkerksamheten) om du saknar företagarpensionsförsäkring. Då företagaren arbetar i ett aktiebolag räknas endast löneinkomsten som inkomst, dvs. dividendinkomsten räknas inte med.

Exempel på sjukdagpenningsbelopp från FPA.

Årsinkomst €	Sjukdagpenning €/vardag
0–1263	ingen dagpenning
6 000	14,00
9 486	22,13
19 500	45,50
30 000	70,00
50 000	101,16

För årligen uppdaterade uppgifter se www.fpa.fi.

5.2 Lantbrukstagarens olycksfall och yrkessjukdom

5.2.1 Dagpenning vid olycksfall eller yrkessjukdom

Dagpenning betalas för sjukskrivning som beror på olycksfall, om sjukskrivningen varar minst tre dagar i följd utöver dagen för olycksfallet. Dagpenningen betalas för alla vecko-

dagar, även för helgdagar. Dagpenningen betalas för en tid av högst ett år.

Om en skada medför total arbetsförmåga betalas full olycksfallsdagpenning. Vid en skada som är lindrig eller delvis läkt anses arbetsförmågan vara delvis nedsatt. I det fallet betalas partiell olycksfallsdagpenning. Om arbetsförmågan är nedsatt med 50 procent betalas en dagpenning på 50 procent av full dagpenning.

Det är vanligt att full dagpenning betalas i början av en sjukskrivning. Efter några månader görs en ny bedömning av arbetsförmågan.

När ett olycksfall drabbar en lantbruksföretagare i lantbruksföretagararbete bestäms dagpenningen enligt LFöPL-arbetsinkomsten, om han eller hon inte har annan förvärvsverksamhet.

Dagpenningen räknas separat utifrån LFöPL-arbetsinkomsten och annan löneinkomst om lantbruksföretagaren också har en anställning när arbetsskadan inträffar. Det här gäller under de fyra första veckorna av sjukskrivningen.

Per dag är dagpenningen 1/360 av LFöPL-arbetsinkomsten och den betalas till den försäkrade själv. Om arbetsgivaren har betalt lön för den tid då arbetstagaren varit sjuk, får arbetsgivaren ett belopp som motsvarar lönen för sjukskrivningstiden. Om arbetsgivaren inte har betalt lön under sjukskrivningen, får arbetstagaren också ersättning för lönebortfallet. LPA hör sig alltid för hos arbetsgivaren om lön har betalats ut under sjukskrivningstiden.

5.2.2 Fortsatt sjukskrivning

Om sjukskrivningen efter ett olycksfall varar mer än fyra veckor, bestäms en så kallad årsarbetsförtjänst. Den beaktar både LFöPL-arbetsinkomsten och den lön som arbetstagaren fått under ett år. Den sammanlagda dagpenningen är då 1/360 av denna årsarbetsförtjänst. Den relativa andel av dagpenningen som bygger på LFöPL-arbetsinkomsten betalas till den försäkrade själv.

5.2.3 Annat företagarbete

Om lantbruksföretagaren också har annan företagarbete (FöPL) och för denna verksamhet har en frivillig försäkring enligt 57§ i lagen om olycksfallsförsäkring, är dagpenningen 1/360 av summan av LFöPL-arbetsinkomsten och företagarbeteets årsarbetsförtjänst.

Hur blir det i vårt exempel om lantbrukaren råkar ut för en olycka och bryter benet inom lantbruket?

Lantbrukaren får olycksfallsdagpenning enligt LFöPL- och FöPL-försäkringen, när han har en frivillig olycksfallsförsäkring enligt 57§ i lagen om olycksfallsförsäkring för binäringen. Lantbrukaren får endast olycksfallsdagpenning enligt LFöPL-försäkringen om lantbrukaren har en annan olycksfallsförsäkring.

Skulle olyckan däremot ske inom snickerirörelsen och lantbrukaren har en frivillig olycksfallsförsäkring enligt 57§ i lagen om olycksfallsförsäkring, får lantbrukaren olycksfallsdagpenning enligt FöPL-försäkringen. Han söker även sjukdagpenning från FPA och deras dagpenning baseras på både LFöPL- och FöPL-arbetsinkomsten.

Om lantbrukaren saknar olycksfallsförsäkring för snickerirörelsen söker han sjukdagpen-

ning från FPA, vilken uträknas från både LFöPL- och FöPL-arbetsinkomsten.

5.2.4 Olycksfall i arbete som anställd

Om lantbruksföretagaren råkar ut för ett olycksfall i sitt lönearbete, fungerar systemet på motsvarande sätt. Arbetsgivarens olycksfallsförsäkringsbolag betalar således LFöPL-andelen till den försäkrade och arbetsgivarens andel till arbetsgivaren.

5.2.5 Vikariehjälp

En lantbruksföretagare som tillfälligt är förhindrad att sköta sitt arbete på grund av sjukdom eller ett olycksfall kan beviljas vikariehjälp. Vikariehjälp kan man få för högst 300 dagar och man måste dock betala en avgift för hjälpen.

Vikariehjälpen upphör efter 300 dagar om företagaren inte har ansökt om invalidpension från LPA. Pensionsansökan skall göras i god tid, före utgången av 300-dagars perioden. Rätten till vikariehjälp fortgår så länge som pensionsansökan behandlas. När ansökan avgjorts omprövas rätten till fortsatt vikariehjälp.

5.2.6 Beskattning av ersättningar

Alla kostnadsersättningar, menersättningar och mentillägg är skattefria. OFLA-dagpenning, olycksfallspension och familjepension är skattepliktig inkomst.

5.3 Olycksfallsförsäkring för företagare

5.3.1 Dagpenning

Dagpenning betalas högst för en ett år lång arbetsförmåga. Full dagpenning är 1/360 av årsarbetsförtjänsten. Dagpenningen betalas för varje dag.

Exempel: Om en företagare har en olycksfallsförsäkring med 30.000 euro i årsarbetsförtjänsten, är dagpenningen 83,33 euro/dag vid ett olycksfall. Dagpenningen blir 55,55 euro/dag om årsarbetsförtjänsten är 20.000 euro.

Olycksfallspension betalas till den skadade om arbetsförmågan fortsätter ännu efter dagpenningsperioden. Den fulla olycksfallspensionen för personer under 65 år är 85 procent av årsarbetsförtjänsten och 70 procent för personer som är 65 år eller äldre.

5.3.2 Övriga ersättningar

Övriga ersättningar som man kan få är ersättning för vårdkostnad, menersättning, rehabilitering, familjepension, begravningshjälp och eventuellt andra ersättningar.

5.3.3 Beskattningen

Försäkringspremierna är avdragsgilla i företagarens beskattning. Dagpenningen är skattepliktig ersättning.

5.4 Moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning

För företagarna gäller samma förhöjningar gällande moderskaps- och föräldrapenning som löntagare får. Då dagpenningens bas är företagarinkomsten, får mamma förhöjt

moderskapspenning de första 56 dagarna och mamma eller pappa får förhöjt föräldrapenning de 30 första dagarna. Om företagaren inte har en fastställd arbetsinkomst, betalas föräldradagpenningen enligt minimibeloppet, 22,96 €/dag.

Arbetsinkomsten är basen för allting!

Företagarens föräldrapenning bestäms utgående från företagarens arbetsinkomst. Den fastställs när företagaren tecknar den lagstadgade FöPL-försäkringen. Arbetsinkomsten skall vara minst 7.105,84 € i år (2012).

I tabellerna nedan visas exempel på hur stor moderskapspenningen/ föräldrapenningen blir per dag och bruttoinkomsten per månad beroende på vilken arbetsinkomst man har.

Exempel på moderskapspenning enligt FöPL-arbetsinkomsten.

Arbetsinkomst år 2012 €/år	Moderskaps- penning, 56 första dagar €/dag	Brutto- inkomst €/mån	Moderskap- penning, 57-105 dagar €/dag
0	22,96	574,00	22,96
9 842	29,53	738,25	22,96
19 500	58,50	1 462,50	45,50
30 000	90,00	2 250,00	70,00
50 000	150,00	3 750,00	101,16

Exempel på föräldrapenning enligt FöPL-arbetsinkomsten.

Arbetsinkomst år 2012 €/år	Föräldrapenning, 30 första dagar €/dag	Föräldrapenning, fr.o.m. 31:a dagen €/dag
0	22,96	22,96
9 842	24,60	22,96
19 500	48,75	45,50
30 000	75,00	70,00
50 000	125,00	100,15

Moderskaps- eller föräldrapenning bestäms utgående från den fastställda arbetsinkomsten i försäkringen om du är företagare och har en FöPL- eller LFöPL-försäkring. År 2012 beräknas dagpenningen utifrån den genomsnittliga FöPL-/LFöPL-arbetsinkomsten för år 2010 samt justeras med lönekoeficienten.

Både löneinkomsten och FöPL-arbetsinkomsten beaktas vid beräkningen av dagpen-

ningen om företagsverksamheten är en så kallad bisyssla, dvs. du är företagare och samtidigt har förvärvsarbete. Om du är en lantbrukare med binäring beaktas även arbetsinkomsten i FöPL-försäkringen.

Då man saknar en FöPL- eller LFöPL-försäkring får man dagpenningen enligt de inkomster som man har uppgett för skattemyndigheten (t.ex. förvärvsinkomst eller lön). Arbetsinkomsten höjs med lönekoeficienten.

5.4.1 Om inkomsterna har stigit med minst 20 %

På företagarens begäran kan dagpenningen beräknas utgående från FöPL-/LFöPL-arbetsinkomsten för de sex månader som föregår dagpenningsperioden. Det förutsätter att arbetsinkomsten (omvandlad till årsarbetsinkomst) är större än den arbetsinkomst som har fastställts i den senaste beskattningen.

6

Arbetslöshetsskydd för företagare och lantbrukare

Alla FöPL- och LFöPL-försäkrade, som idkar företags- eller lantbruksverksamhet som **huvudsyssla**, kan frivilligt ansluta sig till en arbetslöshetskassa. Årsinkomsten skall enligt pensionsförsäkringen vara minst 8.520 €/år (2012) för att man skall kunna ansluta sig. Det lönar sig att åtminstone ha den gränsen för sin arbetsinkomst i FöPL- eller LFöPL-försäkringen. I regel skall företagarens arbetsinkomst ligga på samma nivå både i arbetslöshetsförsäkringen och i pensionsförsäkringen.

6.1 Vem är företagare?

Enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa är en företagare en person som för sin huvudsyssla är skyldig att teckna en pensionsförsäkring enligt FöPL eller LFöPL.

Som företagare betraktas också en delägare i företaget, vilken arbetar i företaget och som omfattas av en annan lagenlig pensionsförsäkring:

- om personen arbetar i ledande ställning i företaget och ensam äger minst 15 procent av aktiekapitalet eller tillsammans med familjemedlemmarna äger minst 30 procent av aktiekapitalet eller aktiernas röstetal eller om familjemedlemmarna, som bor i samma hushåll, äger minst 30 procent av aktiekapitalet.
- om personen, hans eller hennes familjemedlemmar eller personen tillsammans med sina familjemedlemmar äger minst 50 procent av företaget.

Bolagets verkställande direktör, styrelseordförande och de egentliga styrelsemedlemmarna är personer i ledande ställning. Make/maka eller sambo, barn och egna föräldrar som bor i samma hushåll med företagaren räknas som familjemedlemmar.

En företagare måste också arbeta i företaget. Man blir inte företagare enbart genom att äga andelar i ett företag.

Om företagarens sambo arbetar i företaget och får ArPL, räknas denne som företagare vad beträffar arbetslöshetsskyddet, fastän han/hon inte äger någon andel i företaget.

6.2 När är en företagare arbetslös?

En företagare är arbetslös när han/hon har avslutat sin företagsverksamhet eller sålt sin andel i företaget. Företagsverksamheten kan avslutas genom försäljning, upplösning, konkurs, likvidation av företaget eller med anledning av skilsmässa. Om den egna företagsverksamheten bevisligen har avbrutits (t.ex. anläggningstillgångarna har sålts och FöPL/LFöPL-försäkringen upphört) men företaget kvarstår i handelsregistret eller skattemyndigheternas register, anses företagaren vara arbetslös efter att avbrottet varat oavbrutet i fyra månader.

6.3 Periodisering av företagets försäljningsvinst

Om företagaren får ren försäljningsvinst vid upphörande av företagareverksamheten, räknar kassan ut för hur lång tids arbetsinkomst försäljningsvinsten motsvarar. Utbetalningen av dagpenningen börjar först efter denna periodiseringstid. Periodiseringstiden är högst två år. Från försäljningsvinsten dras anskaffningsutgifter, försäljningskostnader samt verksamhetens eventuella skulder av.

Om företagsverksamheten har varit verksam i mindre än 18 månader eller har bedrivits i liten skala (balansomslutningen med företagets skulder avdragna för sista räkenskapsperioden är mindre än 10.000 euro), periodiseras inte försäljningsvinsten och den inverkar sålunda inte heller på arbetslöshetsskyddet.

6.4 När är en lantbruksföretagare arbetslös?

En lantbruksföretagare är arbetslös när han eller hon har lagt ner sin verksamhet som lantbruksföretagare. Verksamheten anses nerlagd om gården säljs, hyrs ut, försätts i konkurs eller likvidation eller när inget odlas.

Arbets- och näringsbyrån utreder om förutsättningar för arbetslöshet uppfylls och ger utlåtande till kassan om lantbruksföretagaren har rätt till arbetslöshetsskydd. Kassans beslut kan överklagas.

I lagen om arbetslöshetsskydd avses att familjemedlemmar är make/maka, barn och föräldrar som bor på samma gård som lantbruksföretagaren.

6.5 Vad skall man göra vid arbetslöshet?

När en företagare eller lantbruksföretagare blir arbetslös skall man anmäla sig som arbetsökande till Arbets- och näringsbyrån (TE-byrån). Byrån klargör om förutsättningarna för arbetslöshet uppfylls. Ifall man hör till en arbetslöshetskassa ger TE-byrån utlåtande om företagaren eller lantbruksföretagaren har rätt till arbetslöshetsskydd.

Om man inte är medlem i någon arbetslöshetskassa kan man söka om grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd från FPA. TE-byråns utlåtande om företagaren har rätt till arbetslöshetsskydd behövs också för ansökan till FPA.

6.6 När får man inkomstrelaterad dagpenning?

Man har rätt till inkomstrelaterad dagpenning, utbildningsstöd och utbildningsdagpenning som arbetslös när företagaren/lantbruksföretagaren har varit medlem i en företagarkassa i minst 24 månader och hela tiden haft en pensionsförsäkring på minst 8.520 € som årsinkomst.

Arbetsvillkoret för företagare måste även uppfyllas. Arbetsvillkoret uppfylls om en person varit verksam som företagare 24 månader under de senaste fyra åren innan han eller hon blev arbetslös.

Nya företagare som byter från en löntagarkassa till en företagarkassa kan ha en oavbruten rätt till dagpenning enligt efterskyddet och få arbetsvillkoret uppnått redan efter 18 månaders företagerverksamhet.

Den inkomstrelaterade dagpenningen för företagare utbetalas för högst 500 dagar efter en självrisktid på sju dagar. Dagpenningen betalas för fem dagar i veckan. Efter 500 dagar har företagaren inte rätt till så kallad tilläggsdagar på samma sätt som löntagare. Dagpenningen är beskattningsbar inkomst. Makas/makes inkomst påverkar inte dagpenningen.

När maximitiden på 500 dagar uppfyllts och arbetslösheten fortgår kan företagaren ansöka om arbetsmarknadsstöd som är lika stort som grunddagpenningen (31,36 €) från FPA.

Foto: istockphoto.com

Som huvudregel får löntagaren sin inkomstdagpenning från en löntagarkassa och företagarna från en företagarkassa. Om en löntagare blir företagare, lönar det sig att byta kassa genast man börjat som företagare. Då bevaras rätten till dagpenning utan avbrott. På motsvarande sätt är det orsak att en företagare som börjar med lönearbete som huvudsyssla byter till en löntagarkassa.

FPA kan betala ut grunddagpenning ifall man inte hör till någon arbetslöshetskassa. Grunddagpenningen år 2012 är 31,36 €.

Exempel 1: Lantbruksföretagare med företagsverksamhet som bisyssla.

Lasse är lantbruksföretagare som huvudsyssla. LFöPL-försäkringen är 20.000 euro. Lasse kompletterar sitt lantbruk med ett snickeriföretag, som är ett kommanditbolag. Lasse har också en FöPL-försäkring med en arbetsinkomst på 10.000 euro. Grundprincipen är att Lasse går med i företagarkassan enligt huvudsysslan och en eventuell dagpenning beräknas enligt LFöPL-försäkringens arbetsinkomst. Arbetsinkomsterna från olika företagarpensionssystem kan inte räknas ihop.

Exempel 2: Löntagare med företagsverksamhet som bisyssla

*Linnea är löntagare som huvudsyssla och försäkras sig i en löntagarkassa. Linnea har dessutom ett företag eller lantbruk som bisyssla och har en FöPL eller LFöPL-försäkring där. Linnea kan tillhöra enbart **en** arbetslöshetskassa. Om en person uppfyller medlemsvillkoren för både en löntagarkassa och en företagarkassa kan man fritt välja i vilken man blir medlem i.*

Man borde få ett utlåtande från TE-byrån, där det framkommer att lantbruket/företaget anses som bisyssla, om man blir arbetslös från lönearbetet. Inkomsterna från företagsverksamheten tas i beaktande vid uträkningen av den inkomstrelaterade dagpenningen som jämkad inkomst. Det vill säga lantbrukets/företagets skattepliktiga inkomster påverkar dagpenningen.

6.7 Arbetslöshetspension

Företagare och lantbruksföretagare har inte möjlighet att nå den så kallade pensionsslusen. Om dagpenning har betalats ut under 500 dagar kan inte ytterligare dagar betalas före ålderspension.

En företagare som är född 1949 eller tidigare kan ansöka om arbetslöshetspension efter det han eller hon har fyllt 60 år, ifall 500 dagar har utbetalts. Arbetslöshetspensionssystemet har avskaffats för personer födda mellan 1950-1954. För löntagare har man istället infört ett nytt system med tilläggsdagar. Inget ersättande system för arbetslöshetspensionen har införts för företagare som uppfyller arbetsvillkoret för företagare och som erhåller företagardagpenning. Företagare kan efter 500 dagar ansöka om arbetsmarknadsstöd från FPA.

Arbetslöshetskassor för företagare och lantbrukare är följande:

Företagarnas Arbetslöshetskassa i Finland (SYT-kassan) www.syt.fi

Yrkesutövarnas och företagarnas arbetslöshetskassa (AYT-kassan) www.ayt.fi

Arbetslöshetskassornas samorganisations webbplats www.tyj.fi

Exempel på arbetslöshetskassornas medlemsavgift enligt olika nivåer på arbetsinkomsten.

År 2012		SYT-kassan	AYT-kassan
Arbetsinkomst e/år	Dagpenning e/dag	Medlemsavgift e/år	Medlemsavgift e/år
8 520	31,36	50,32	51,68
10 000	34,69	77,70	79,80
20 000	52,13	262,70	269,80
30 000	69,57	430,20	437,30
40 000	86,54	580,20	582,30

För årligen uppdaterade uppgifter se www.syt.fi och www.ayt.fi.

Förhöjd dagpenning betalas åt medlem som försörjer barn under 18 år. Barnförhöjningen är 5,06 e/dag för ett barn, 7,43 e/dag för två barn och 9,58 e/dag för tre eller fler barn (uppgifter för år 2012).

7

Företagshälsovård

Den viktigaste resursen i företaget är företagaren/lantbruksföretagaren och man ska ta väl hand om sig själv. Företagshälsovården ska vara ett stöd i att hålla sig frisk i arbete. Den är en hjälp att bevara och förbättra arbetsförmågan samt att förebygga arbetsrelaterade sjukdomar samt olyckor.

Som företagare ordnar man företagshälsovården åt sig själv, men det är frivilligt. Om man däremot är arbetsgivare, skall man se till att företagshälsovård finns tillgänglig för sina arbetstagare.

7.1 För företagare och lantbruksföretagare

Egen företagshälsovård som företagare/lantbruksföretagare är alltid frivillig. Förutom förebyggande företagshälsovård kan man ordna sjukvård med ett skilt sjukvårdsavtal.

En företagare/lantbruksföretagare kan som serviceproducent för sin hälsovård välja:

- en kommunal hälsovårdscentral
- en privat serviceproducent (läkarcentral)
- en yrkesutbildad person inom företagshälsovården

Serviceproducenten och företagaren skall göra ett skriftligt avtal om innehållet och omfattningen av servicen.

7.1.1 Kostnader

FPA ersätter en lantbruksföretagare med 60 procent av kostnaderna för förebyggande företagshälsovård. Kostnaderna för gårdsbesöken ersätts i sin helhet av FPA.

Man betalar själv ca 50-100 euro per år för företagshälsovården. Ersättningen är densamma oberoende om du anlitar en privat eller en offentlig serviceproducent. Det finns ett årligt maximibelopp för de kostnader som ersätts.

Kostnaderna för sjukvård ersätts av FPA till 50 procent (förutsätter ett avtal om förebyggande företagshälsovård).

Den del som du själv betalar är avdragsgill i gårdsbruksbeskattningen. Skatteförmånen gäller också kostnaderna för sjukvård i samband med företagshälsovården. Vid anslutning till företagshälsovården får man 20 procents rabatt på premien för OFLA-arbetskadeförsäkringen.

7.2 Att söka ersättning

När företagaren/lantbruksföretagaren arrangerat företagshälsovårdstjänsterna vid en kommunal hälsovårdscentral, drar hälsovårdscentralen direkt av FPA-ersättningen. Du betalar endast din egen del för hälsovårdsbesöket. Företagaren behöver inte i efterhand söka om ersättning utan hälsovårdscentralerna söker själv ersättningen.

För gårdsbesök och arbetsplatsintervjuer inom företagshälsovård för lantbruksföretagare uppkommer inga kostnader för företagaren om det årliga maximibeloppet per företagare inte överskrids.

Om du köper tjänsten av en privat läkarcentral eller en yrkesutövare betalar du tjänsterna i sin helhet och söker själv i efterhand ersättning hos FPA.

Ersättning för kostnader för resor och förstahjälpsberedskap söker du också själv. Om du har anställda kan du ansöka om ersättning för din företagshälsovård samtidigt som du ansöker om ersättning för dina anställdas företagshälsovård.

Ersättning söks med FPA:s egna blanketter.

7.3 För lantbruksföretagare

En väsentlig del av lantbrukets företagshälsovård är gårdsbesöket. Vid gårdsbesöket kan företagshälsovårdaren samarbeta med en sakkunnig inom lantbruket för att kartlägga arbetsförhållandena. Samarbete mellan experterna garanterar lantbrukaren de bästa möjliga lösningarna för att förbättra och upprätthålla välbefinnandet.

Vid ett gårdsbesök bedömer man hur arbetet belastar lantbruksföretagaren, vilka olycks-

fallsrisker och vilken exponering av farliga ämnen som finns. Buller, belysning och gaser mäts även. Ett gårdsbesök görs på varje gård som ansluter sig till företagshälsovården. Efter det skall gårdsbesöken göras med fyra års mellanrum.

Efter gårdsbesöket kallas lantbruksföretagaren till en hälsoundersökning, där hälsovårdare gör en grundläggande hälsokontroll. Kontrollen skall göras med cirka två års mellanrum.

Du ansluter dig till företagshälsovården genom att lämna in anmälningsblanketten till hälsocentralen eller en privat läkarstation. Samtidigt samtycker du till ett gårdsbesök för att utreda arbetsförhållandena på gården. Att vägra gårdsbesök leder till att du inte får rabatt på premien för OFLA-arbetskadeförsäkringen. Premierabatten gäller fyra år efter gårdsbesöket.

Du anses ha anslutit dig till företagshälsovården den dag då hälsocentralen eller läkarstationen har tagit emot anmälan. Serviceproducenten meddelar LPA vem som anslutit sig.

En lantbruksföretagare, som också arbetar som anställd och enbart hör till den företagshälsovård som arbetsgivaren ordnat, får inte rabatt på OFLA-försäkringspremien. Rabatten gäller uttryckligen dem som anslutit sig till företagshälsovården för lantbruksföretagare. Däremot kan man som anställd också anmäla sig till företagshälsovården för lantbrukets del, även om man hör till företagshälsovården via sitt arbetet.

7.4 För arbetsgivaren

Arbetsgivaren är skyldig att ordna lagstadgad förebyggande företagshälsovård för arbetstagare som är anställda i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande. Dessutom kan arbetsgivaren ordna sjukvårdstjänster på allmänläkarnivå.

Lagen om företagshälsovård gäller för utfört arbete i Finland, på vilket arbetsgivaren är skyldig att tillämpa arbetarskyddslagen.

FPA betalar ersättning till arbetsgivare för nödvändiga och skäliga kostnader för ordnande av företagshälsovård enligt sjukförsäkringslagen. Företagshälsovården är avgiftsfri för arbetstagarna.

Arbetsgivaren ska ha ett skriftligt avtal som har uppgjorts i samarbete med serviceproducenten och en verksamhetsplan om hur företagshälsovården skall ordnas. Ett gällande avtal och verksamhetsplan utgör en förutsättning för att få ersättning.

Som företagshälsovård ersätts inte kostnaderna som t.ex. tandvård, rehabilitering, arbets- och trafikskador eller yrkessjukdomar. För dessa finns egna lagstadgade ersättningssystem.

FPA ersätter kostnader för företagshälsovård förutsatt att de företagshälsovårdstjänster som arbetsgivaren anordnar är avgiftsfria för arbetstagarna.

Ersättningen är 60 procent för kostnaderna för förebyggande företagshälsovård och 50 procent för sjukvårdskostnader.

Viktiga länkar

Följande länkar har använts när broschyren gjorts upp och från länkarna kan man hitta mera information. Länkar kan också användas för att kontrollera uppgifter i broschyren, vilka årligen ändras.

www.lpa.fi

www.fpa.fi

www.arbetspension.fi

www.syt.fi

www.ayt.fi

www.mol.fi

www.yrityssuomi.fi

www.etk.fi (Pensionsskyddscentralen)

www.yrittajat.fi

Försäkringsbolagens internetsidor

Broschyren ges ut inom projektet "Företagsrådgivning i Sydösterbotten". Projektet finansieras av programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2007–2013 och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU). Projektet har beviljats av Österbottens Ely-central.

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling; Europa investerar i landsbygdsområden

Österbottens Svenska Lantbrukssällskap r.f.

Kansli: Handelsplanaden 16 D, 65100 VASA
Tfn: 010-839 2200
E-post: foramn.efternamn@proagria.fi